

Evangelická teologická fakulta
Univerzity Karlovy
Posudek oponenta diplomové práce

Student: Bc. Michaela Lhotáková
Název Práce: Mediální obraz transformace systému péče o ohrožené děti
Vedoucí: Mgr. Petra Klvačová, Ph.D.
Oponent: Mgr. Ivana Benediková, Ph.D.
Studium: Křesťanská krizová a pastorační práce - diakonika

Diplomová práce Michaely Lhotákové má srozumitelnou přehlednou strukturu, taktéž grafická úprava je zdařilá a bez rušivých elementů. Kapitoly na sebe logicky navazují a občasné gramatické (zejména interpunkční) či stylistické chyby a nedokonalosti neruší celkově slušný dojem z předložené práce. Lhotáková dobře pracuje s poznámkovým aparátem a bez zásadních chyb cituje odbornou literaturu a další používané zdroje.

Za téma své diplomové práce si Lhotáková vybrala analýzu mediálního obrazu transformace systému péče o ohrožené děti (SPOD). Cílem práce bylo popsat, jakým způsobem je vytvářen obraz transformace SPOD v internetovém deníku Aktuálně.cz, a to v letech 2012 až 2016.

Dalo by se jistě namítat, že pro diplomovou práci by bylo vhodné zahrnout v analýze více médií, domnívám se však, že autorka přesvědčivě vysvětluje, proč si vybrala právě tento deník i proč zahrнула uvedené období.

Svou práci dělí na dvě hlavní kapitoly, které nazývá Kontextová část a Výzkumná část. V Kontextové části nejprve popisuje systém péče o ohrožené děti v České republice, jeho probíhající transformaci a rovněž kauzu, která podle autorky ve sledovaném období do mediálního obrazu SPOD výrazně zasáhla – případ odebraných českých dětí v Norsku. Poté představuje základní koncepty nazírání na masová média.

K prvnímu uvedenému bodu Kontextové části nemám zásadních připomínek. Hlavní body SPOD i historický exkurz jsou prezentovány adekvátně. K druhému uvedenému bodu Kontextové části poznamenávám, že autorka používá zejména odkazy na českou odbornou literaturu, a to na tituly, které jsou učebnicové či určené pro úvodní seznámení s oborem (ať už s oborem mediálních studií nebo sociologií). Sama Lhotáková několikrát zdůrazňuje, že vstupuje do oboru mediálních studií jako, řekněme, nadšený začátečník. V této souvislosti chci zdůraznit, že pokud by práce byla obhajována na katedře mediálních studií či sociologie, očekávala bych větší teoretickou i metodologickou propracovanost a následně i analytickou hloubku při interpretaci dat. Vzhledem k tomu, že práci předkládá na Katedře krizové a pastorační práce lze podle mého autorčin postup akceptovat. V této souvislosti oceňuji odvahu a zapálenost, se kterou se do výzkumu pustila.

Výzkumná část práce je rozdělena na metodologickou a analytickou část. K těm přidává autorka Diskusi a Závěr. V metodologické části Lhotáková představuje cíle výzkumu i konkrétní výzkumné otázky. Prezentuje zde rovněž několik možných adresátů svých zjištění. Autorka poměrně obsírně popisuje výběr článků z mediálního archivu na základě klíčových slov. Do analýzy bylo po vyřazení nerelevantních článků zahrnuto, pokud jsem dobře pochopila, 129 článků. Takovýto objem dat se mi jeví i z vlastní zkušenosti pro jednoho člověka více než dostatečný a v případě detailní kvalitativní analýzy snad i nadbytečně velký.

Oproti tomu proces kódování dat je popsán jen stručně, uvítala bych podrobnější výklad práce s již vybranými články a také ukázky kódování článků. Prezentace metody analýzy a interpretace dat jsou podle mého slabšími aspekty celé diplomové práce. Analytická část obsahuje řadu citací z článků, jedná se však spíše o ilustraci některých autorčiných zjištění, nikoliv o podrobnou kvalitativní interpretaci textu.

Práci nechybí odstup od vlastních zjištění, je v ní zřetelná snaha o reflexi obtíží a nástrah, které ji při výzkumu i psaní práce potkávaly. Kladně hodnotím otevřenost, se kterou čtenáře seznamuje například se

situacemi, kdy nemá k dispozici primární data a pracuje pouze se sekundárními daty (např. str. 34). Na můj vkus však místy až zbytečně podkopává autoritu svých zjištění (např. str. 56 – „zobecnitelnost opravdu není možná“). Naopak někde podle mého neadekvátně vynáší hodnotové soudy, např. o fungování norského systému péče o ohrožené děti. Oceňuji kapitolu Diskuse, ve které hodnotí plnění svého cíle, respektive rekapituluje odpovědi na výzkumné otázky.

Z konkrétních zjištění se mi jeví nejzajímavější dvě. Zaprvé: v médiích chybí *hlas* (slovy autorky) aktérů, kteří SPOD každodenně žijí, tedy sociálních pracovníků a klientů. Toto zjištění by podle mého stálo za zasazení do obecnějších teoretických konceptů. Zadruhé: hlubší interpretaci by si podle mě zasloužilo i zjištění, že pěstounství je ve své profesionální formě, na rozdíl od jiných oblastí společenského života, kde je profesionalita brána jako pozitivní hodnota, dehonestováno poukazem na možný ekonomický kalkul pěstounů. Zdá se, že mediální diskurz proměňuje „pěstounství za peníze“ v „pěstounství pro peníze“. V prezentovaných datech se tak objevuje morální imperativ pěstounství jako ryze altruistické činnosti.

Závěr:

Práce Michaely Lhotákové splňuje požadavky kladené na diplomovou práci. Osobně bych přivítala, kdyby výzkumné části byl v diplomové práci věnován větší prostor. Jako by v té druhé, podle mého klíčové, části docházel autorce dech. Lhotáková předkládá čtenáři nezájímavé výsledky obsahové analýzy internetového deníku, ale nedostává se již k hlubší interpretaci dat a analytickému zasazení zjištěných výsledků do obecnějších (mediálně-vědních či sociologických) konceptů.

Podněty k diskusi při obhajobě

Práce podle mého trpí tím, čím trpí řada jiných diplomových prací. Má poměrně široký tematický záběr. Sama autorka vysvětluje, jak postupně specifikovala výzkumné cíle a výzkumné otázky. Snažení autorky by určitě prospělo, kdyby se hned na začátku dokázala věnovat například jen tématu pěstounství a jeho mediálnímu obrazu. Hodlá na svá zjištění nějak navázat?

Domnívám se, že práce se pohybuje nejen na pomezí oborů, jako jsou mediální studia a sociální práce, ale že je poněkud nejednoznačné, kam svou snahu autorka cílí. Byl jejím hlavním záměrem pozvednout PR sociální práce (sociální péče o rodinu) a sociálních pracovníků? Hodlá své výsledky prezentovat na resortních ministerstvech, orgánům SPOD apod.? Jedná se v tomto smyslu především o aplikovaný výzkum? Chce svá zjištění předkládat novinářům, veřejnosti?

Práci doporučuji k obhajobě.

Navrhované hodnocení: B-velmi dobře

V Praze dne 28.8.2018

.....
Podpis oponenta